

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

ЕКОНОМІКА СЬГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

Полтава 2026

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

**ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ:
ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ
ТА УПРАВЛІННЯ**

МАТЕРІАЛИ

XV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 18-19 грудня 2025 року)

За загальною редакцією
д-ра екон. наук, професора М. Є. Рогози,
Г. В. Карнаухової

**Полтава
ПУЕТ
2026**

сприяє фінансовій дисципліні та зростанню заощаджень. Тоді як ігнорування ризиків кібербезпеки або вибір невідповідних дорогих інструментів може мати зворотний ефект. Щоб максимізувати вигоди, домогосподарства повинні обирати інструменти, що відповідають їхнім потребам, та поєднувати автоматизацію зі свідомим плануванням. Загалом, цифрові технології не є панацеєю від фінансових проблем, але є потужним інструментом для їх діагностики та вирішення.

Список використаних джерел

1. Fintech News. (2023). The Rise of Personal Financial Management Apps in Europe. Retrieved from <https://fintechnews.eu/pfm-apps-growth>.
2. Deloitte. (2024). Open Banking and Customer Behavior: A Global Perspective. Retrieved from <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/financial-services/articles/open-banking-trends.html>.
3. Journal of Economic Psychology. (2022). Digital budgeting tools and household savings rates. Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-economic-psychology>.
4. National Bank of Ukraine. (2023). Financial Literacy Strategy 2025. Retrieved from <https://bank.gov.ua/en/news/all/strategiya-rozvitku-finansovoyi-gramotnosti>.
5. Statista. (2024). Global Transaction Value in the Neobanking Segment. Retrieved from <https://www.statista.com/outlook/dmo/fintech/neobanking/worldwide>.
6. World Bank. (2023). Digital Financial Inclusion: Challenges and Opportunities. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/topic/financialinclusion/publication/digital-financial-inclusion>.

Б. В. Гаращенко, аспірант;

А. А. Сокіл, аспірант

Полтавський університет економіки і торгівлі

СТРАТЕГІЧНА ПРІОРИТЕЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ІНДУСТРІЇ 4.0, ШІ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

У сучасних умовах стрімкої цифрової трансформації підприємства опинилися перед необхідністю переосмислення власних стратегічних орієнтирів. Індустрія 4.0, що базується на автоматизації, великих даних, кіберфізичних системах та штучному

інтелекті, радикально змінює логіку функціонування бізнесу, водночас відкриваючи нові можливості для підвищення конкурентоспроможності. Пріоритезація управлінських стратегій у такому середовищі стає ключовою умовою довгострокової життєздатності підприємства: менеджмент має визначити, які технологічні рішення варто інтегрувати першочергово, як забезпечити баланс між автоматизацією та людським потенціалом, а також яким чином адаптувати бізнес-модель до вимог цифрової епохи. Водночас інтеграція штучного інтелекту як стратегічного ресурсу підсилює складність цих рішень, оскільки змінює роль управлінця, логіку прийняття рішень та структуру створення цінності. У цих умовах пріоритезація стратегічних кроків уже не зводиться до вибору технологій – вона стає системним процесом, що визначає здатність підприємства адаптуватися, розвиватися та формувати стійкі конкурентні переваги в умовах невизначеності та технологічних зсувів.

На основі сучасних наукових досліджень пріоритезація управлінських стратегій підприємства в умовах Індустрії 4.0 та переходу до Індустрії 5.0 розглядається як багатоаспектний процес, що поєднує технологічний розвиток, людський фактор та довгострокову стійкість бізнесу. У працях С. Гурав та співавторів висвітлюється зміщення фокуса від технократичної автоматизації до людиноцентричного підходу, де співпраця людини та технології створює симбіотичні робочі простори [1]. М. Горобинська та Т. Кривцова підкреслюють значення стратегії стійкості підприємств, наголошуючи на ролі розумних систем, масової кастомізації та корпоративної соціальної відповідальності як ключових пріоритетів [2]. Дослідження А. Красношапки та К. Фокіної-Мезенцевої узагальнюють фундаментальні принципи стратегічної трансформації – сталість, стійкість і людиноцентризм [2]. У площині використання штучного інтелекту Є. Афанасьєв і В. Хома розглядають ШІ як інструмент оптимізації бізнес-процесів і підсилення аналітичних можливостей [4], тоді як І. Дашко та Г. Никончук акцентують на зменшенні управлінської невизначеності та окреслюють ризики етичної упередженості й залежності від технологій [5].

Стрілець В. Ю. та ін. визначають пріоритетну стратегію управління підприємством у післявоєнний період відновлення України [7]. Критичний аналіз здобутків показує певний розрив між декларативними моделями гуманістичної Індустрії 4.0 та реальною практикою: попри акцент на людині, інвестиції в людський капітал і етичний ШІ залишаються недостатніми; заявлена співпраця людини і машини все ще нашоується на ризики декваліфікації та алгоритмічної непрозорості; а традиційні метрики ефективності домінують над показниками стійкості. Узагальнення результатів свідчить, що наукова думка окреслила основні напрямки стратегічної трансформації – людиноцентричність, етичне використання ШІ та стійкість бізнес-моделей, проте залишається недоопрацьованою низка питань: вимірюваність людиноцентричного підходу, емпірична база впливу Індустрії 4.0 на результати підприємств, методи інтеграції етичних норм у ШІ-системи, а також комплексні інструменти балансування між технологічними інноваціями та організаційною гнучкістю в реальних умовах.

Протягом останніх десятиліть домінуючою логікою промислового управління була максимізація ефективності. Системи «Just-in-Time», мінімізація складських запасів та глобальний аутсорсинг виробництва в регіони з низькою вартістю праці дозволяли досягати високої рентабельності в умовах стабільного геополітичного середовища. Однак, каскад криз 2020–2025 років – пандемія, війна в Україні, напруженість у Тайванській протоці та торговельні війни – виявили критичну вразливість гіпероптимізованих систем.

Зі зміною моделей світової торгівлі компанії переосмислюють, де вони виробляють та отримують критично важливі ресурси. Згідно з останніми даними, понад 57 % лідерів світових ланцюгів поставок працюють над регіоналізацією своєї діяльності. Цей зсув помітний у торговельній поведінці: у 2019 році 61 % покупців з ЄС та США закупували продукцію з Китаю; до 2025 року цей показник знизився до 42 % [6].

У 2025 році стратегічний маятник остаточно хитнувся в бік стратегічної опціональності. Аналітики Simon-Kucher зазна-

чають, що логіка оптимізації витрат перебуває під безпрецедентним тиском через геополітичні шоки та волатильність ресурсів [6]. Сучасне середовище визначається мультиполярною нестабільністю, де події на кшталт морських блокад або санкційних обмежень можуть миттєво зруйнувати ланцюги постачання, побудовані на принципі «single-source».

Ключові ознаки кризи старої моделі:

✓ Вразливість до «вузьких місць»: Концентрація виробництва критичних компонентів (наприклад, 98 % рідкоземельних магнітів у Китаї або 77 % запасів платини в ПАР) створює екзистенційні ризики для цілих галузей.

✓ Непередбачуваність витрат: Інфляція витрат та волатильність цін на енергоносії роблять довгострокове планування на основі стабільних цін неможливим.

✓ Регуляторна фрагментація: Різні регіони світу впроваджують протекціоністські заходи, що ускладнює підтримку єдиного глобального ланцюга постачання.

У таких умовах пріоритизація управлінських стратегій набуває характеру не лише технологічного, а й гео економічного вибору. Підприємства змушені балансувати між впровадженням інтелектуальних систем, підвищенням автономності виробництва та побудовою гнучких, диверсифікованих ланцюгів постачання. Розвиток Індустрії 4.0 та перехід до людиноцентричної логіки Індустрії 5.0 потребують переорієнтації стратегічного мислення – від одномірної ефективності до багатовимірної стійкості, що охоплює технологічні, людські, організаційні та геополітичні фактори.

Список використаних джерел

1. Gurav S. S., Kumbhar P. S., Mujawar S. A., Kulkarni A. T., Jagtap S. V. From Automation to Collaboration: A Human-Centric Approach in Industry 5.0. *International Journal of Innovative Research in Technology*. 2024. Vol. 11, Iss. 6. P. 1–6. URL: https://ijirt.org/publishedpaper/IJIRT169091_PAPER.pdf.
2. Gorobynskaya M., Krivtsova T. The Impact of Industry 5.0 on Enterprise Resilience in the Digital Environment. *Financial and Credit Sys-*

- tems: Prospects for Development*. 2025. Vol. 2, № 17. P. 167–179. URL: https://www.researchgate.net/publication/396345755_The_Impact_of_Industry_5_0_on_Enterprise_Resilience_in_the_Digital_Environment.
3. Красношайка А., Фокіна-Мезенцева К. Характеристика та аналіз особливостей трансформації від Індустрії 4.0 до Індустрії 5.0 та Суспільства 5.0. *Молодий вчений*. 2025. № 1 (132). С. 177–183.
 4. Афанасьев С., Хома В. Використання штучного інтелекту в стратегічному управлінні сучасним підприємством. *Економічний аналіз*. 2024. Т. 34, № 4. С. 67–74.
 5. Дашко І. М., Никончук Г. В. Вплив штучного інтелекту на процеси прийняття управлінських рішень. *Економічний простір*. 2025. № 204. С. 82–88.
 6. Simon-Kucher. Strategic resilience: From efficiency to optionality in industrial value chains. 2025. URL: <https://www.simon-kucher.com/en/insights/strategic-resilience-efficiency-optionality-industrial-value-chains>.
 7. Стрілець В. Ю., Гаращенко Б. В., Коротченко Я. О. Стратегія управління підприємством у післявоєнний період відновлення України. Технологічні інновації та їхній вплив на сучасний світ: матеріали міжнародної науково-технічної конференції, 18 січня 2024, м. Харків, 2024. С. 59–63. URL: <https://researcheurope.org/product/book-41/>

П. В. Кондрєв, аспірант

Полтавський університет економіки і торгівлі

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ БІЗНЕСУ

Штучний інтелект є однією з найбільш цікавих тем для дослідження у сучасній науці з виходом на практику. Дана цифрова технологія активно розвивається і має потенціал принципово змінити функціонування бізнес середовища. Утім, впровадження штучного інтелекту має етичні, соціальні та економічні наслідки, які трансформують звичний соціально-економічний уклад життя бізнесу.

Мають місце фундаментальні етичні ризики співпраці зі штучним інтелектом. Вони базуються на загрозах для ключових прав людини. Можна виділити сфери, у яких штучний інтелект